

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Oszkói cserfa és kút

Utoljára módosítva: 2014-09-02 12:21:54

Megye: Vas

Községhatár: Oszkó

A terület kiterjedése: ____ hektár

Védetté nyilvánítás év: 1996

GPS koordináták: EOY.: 486658; 191435

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Az "Oszkói cserfa és kút" elnevezésű helyi jelentőségű természetvédelmi terület Oszkó község határában a Szőlőhegy "bejáratánál" található. Valójában egy öreg kocsányos tölgy és egy csertölgy áll itt. Mellettük egy felújított gémeskút. Oszkó Vasvártól keletre 4,5 km-re található a Vasi Hegyháton. Oszkót elhagyva 1.7 km-t kell még kelet felé autóznunk. Ekkor leérünk egy völgybe, ahol az út délkeletre fordul. Itt kell balra (északkeletre) letérnünk a szőlőhegy felé vezető földútra. Már a közútról is jól látszik a "hegy" bejárata a két nagy fával.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A Vasi Hegyhátat valamikor hatalmas, összefüggő erdőség borította, melynek Vasvár és Sárvár közötti szakaszát Farkaserdő néven emlegetik a középkortól napjainkig. Az elnevezés az oszkói hagyomány szerint az erdőség egykori legveszedelmesebb lakóira utal, ugyanakkor létezik 3-4 olyan variáció is a farkaserdő nevének eredetére, melyek valamelyik Farkas nevű tulajdonosra vezetnek vissza az elnevezést. A dombvonulat északi hűvösebb oldalát gyertyános-bükkösök borították, magát a fennsíkot tölgyesek. A Farkas erdő nagyobb mértékű kivágása a XVIII. században indult meg. A pusztítás mértékét jól jelzi egy 1770. évi adat, amely szerint oszkói Ebtulok (a jelenlegi szőlőhegy környéke) körül akkora területen vágták ki a fákat, hogy arra egy egész falu rátelepülhetett volna. Minden oszkói szőlősgazda legalább annyit ismer a hegy történetéből, hogy ezt a területet is valamikor összefüggő tölgyerő borította, ám a tölgyest kivágták, s helyére szőlőt telepítettek. A faanyag felhasználásával épültek az első boronafalú zsúpfedeles présházak. Hogy milyen méretű fákból állhatott az erdő, elképzelhetjük, ha megnézünk egy-egy boronagerendát a régi épületek falszerkezetében, melyek magassága megközelíti az egy métert, hosszúsága a tizet. Az egykori a tölgyesből mintegy tanúként maradt meg az oszkói szőlőhegy bejáratánál álló több száz éves, viszonylag egészséges kocsányos tölgy (*Quercus robur*) és csertölgy (*Quercus cerris*). A fák múltidéző emlékként, és a tájban meghatározó "jelenségként" is kiemelkedőek. Kiterjedt koronájukkal szinte védelmezik a mögöttük elterülő szőlőhegyet. Az öreg tölgyek árnyékában sok találkozó és összejövétel zajlott régen és ma is. A szőlősgazdák és a hegypásztorok valaha itt tartották meg az éves gyűléseiket, felállítva a hegyre vonatkozó szabályokat. A nagyobb méretű (valószínűleg idősebb) kocsányos tölgy 1985-ben egy villámcsapás következtében megsérült, a fából egy nagy ág kihaladt. A nagyméretű sérülési felületen az elmúlt évtizedekben növények és állatok különleges élővilága alakult ki, de a monumentális fa tovább élte életét. A szakértők által legalább 350 évesre taksált tölgyfa árnyékában található ősi kutat összefogásból kitisztították és visszaállították a régi gémeskút szerkezetét. Szintén itt található a Hegypásztor Kör által létrehozott tanösvény 4. állomása és egy pihenőpont a megfáradt turisták számára. 2009. őszén egy nagy erejű szélviharban újra megsérült a fa, újabb hatalmas ág szakad ki a tölgy törzséből a korábbi sérülés alatt. A helyiek elhatározták, hogy tenniük kell valamit azért, hogy az őseik által rájuk hagyott hatalmas tölgy állapota nem romoljon tovább. Ezért idén tavasszal fadoktorokat hívtak a szőlőhegy szimbólumának is számító fa megmentésére. A szakemberek száraz ágakat és törési csonkokat vágtak le, a sérült felületeket letisztították és leápolták, a kiszakadás melletti alsó ágat megrövidítették és felkötötték egy magasabban lévő egészséges ághoz. A két fát egymáshoz rögzítették egy speciális kötéllel, mely segít a tartásban a sérült törzsnek viharok idején, de nem akadályozza a növekedésben. A szőlősgazdák és a „hegypásztorok” azt remélik, összefogásuk révén az ősi tölgyet még unokáik is láthatják, és megérezhetik a különleges helyszínen az ősök többszáz éves üzenetét. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Az oszkói ősi tölgy (2013)(kézirat) Hegypásztor Kör, Oszkó

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Két öreg tölgyfa egy gémeskúttal

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: pihenőhely,

Jellemzőik, intenzitás: alkalmanként, rendezvények idején intenzív használat, amúgy mérsékelten látogatott

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés, Bemutatás, Özönnövények irtása, Kaszálás, Rekonstrukció

Egyéb típus: Az öreg fák gondozása, sebek kezelésre, nyesés, rögzítés (kikötés)

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

apró gyümölcsösökkel, szőlőkkel, kertekkel jellemezhető, aprómozaikos tájszerkezet és erdők

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 1 db hivatalos ovális természetvédelmi tábla

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

--

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*) Éti csiga (*Helix pomatia*) Barna varangy (*Bufo bufo*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Zöld levelibéka (*Hyla arborea*) Fűrge gyík (*Lacerta agilis*) Lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) Egerészölyv (*Buteo buteo*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekerecs (*Jynx torquilla*) Holló (*Corvus corax*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbecg (*Erithacus rubecula*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpfűzike (*Phylloscopus collybita*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókus (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb.

5. Egyéb észrevétel

Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Az oszkói ősi tölgy (2013)(kézirat) Hegypásztor Kör, Oszkó Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)